

ALUMINIUM IN PRAKTIJK

MAGAZINE

JAARGANG 14 | JUNI 2021 | NR 1

ALUMINIUM
IS EEN GOEDE
AANVULLING

ALUMINIUM
IS ZODRA
HET WORDT
TOEGEPAST
ZEER
DUURZAAM

DUURZAAM-
HEID IS DE
MEETLAT
VOOR
MATERIAAL-
KEUZE

JE KUNT
ALUMINIUM
ALLE KLEUREN
MEEGEVEN DIE
JE MAAR WILT

ALUMINIUM IN PRAKTIJK

De kwaliteiten van aluminium worden pas zichtbaar als het in de praktijk wordt toegepast. Dit uitgangspunt vormt de basis van Aluminium In Praktijk, dat als label de filosofie van Roval Aluminium ondersteunt, dat wat mooi én functioneel is, ook gezien mag worden. Elke aflevering van het magazine kenmerkt zich door een thema, dat inspeelt op de onbegrensde mogelijkheden van aluminium.

INHOUDSOPGAVE

- 03 VOORWOORD
- 04 RED RUBY, AMSTERDAM
- 06 DE GROENE KAAP,
KATENDRECHT, ROTTERDAM
- 10 CARE CENTRE
WESTHOVENPLEIN,
MOERWIJK, DEN HAAG
- 14 HET GEMAALHUIS,
HOOFDDORP,
HAARLEMMERMEER

Aluminium In Praktijk is een gratis magazine dat ook online te lezen is op www.roval.eu en www.aluminiuminpraktijk.nl. Wilt u meerdere gedrukte exemplaren ontvangen? Stuur dan een mailtje naar marketing@roval.eu.

COLOFON

Redactie: Roval Aluminium B.V.
Oplage: 4500 stuks
Fotografie: Foto cover: Care Centre Westhovenplein, Moerwijk, Den Haag. Van de projecten in Aluminium In Praktijk vindt u meer foto's op www.roval.eu en www.aluminiuminpraktijk.nl.

Volg ons op:

FSC logo

BY **REYNAERS**
GROUP

TOGETHER FOR BETTER

“VEELZIJDIG ALUMINIUM IN WOONGEBOUWEN”

EDWIN VAN KEMENADE

**SALES & MARKETING MANAGER
ROVAL ALUMINIUM B.V.**

Onze aluminium dakranden, waterslagen en muurafdekkappen vinden hun weg in talloze kleinschalige en grootschalige nieuwbouw- en renovatieprojecten. In deze aflevering van Aluminium In Praktijk richten we ons op meerlagige woon- en appartementencomplexen. Voor welke mogelijkheden kiezen de architecten daar waar het gaat om aluminium detaillering? Die mogelijkheden zijn divers, zo blijkt. De een kiest voor duurzaamheid als argument (Care Centre Westhovenplein, Den Haag), de ander gaat voor 'verborgen geheimen' (Red Ruby, Amsterdam) of voor de kleurmogelijkheden (Gemaalhuis, Hoofddorp). Aluminium detaillering in De Groene Kaap, Rotterdam, benadrukt de industriële uitstraling van dit grootschalige project. Zoveel architecten, zoveel argumenten. Het laat de veelzijdigheid zien van aluminium detaillering. Als bouw materiaal, maar ook als esthetische keuze.

Ik wens u veel lees- en kijkplezier!

RED RUBY, OOSTENBURGEREILAND, AMSTERDAM

DANIEL AW

BUREAU FRAAI, AMSTERDAM

ALUMINIUM IS EEN GOEDE AANVULLING

Red Ruby profileert zich als een charmante, sterke vrouw te midden van een aantal breedgeschouderde kerels. Kleiner en ranker van stuk dan de aanpalende woongebouwen, maar opvallend aanwezig door een doeltreffende opmaak. Door kleur en archetypische vorm. Red Ruby is een ontwerp van de architecten Daniel Aw en Rikjan Scholten van het Amsterdamse Bureau Fraai, op Oostenburgereiland in hartje Amsterdam, waar ook het appartementencomplex is verzezen.

Historisch gebied

Het is niet alleen de opvallende warmrode baksteen, waardoor Red Ruby opvalt. Ook het zadeldak wijkt af ten opzichte van de platte daken van de andere gebouwen. En dat is niet voor niets. Architect Daniel Aw: "Oostenburgereiland is een historisch gebied, in de 17de eeuw aangelegd in het IJ. Een plek waar de opvolgende driehonderd jaar handel werd gedreven en de industriële revolutie werd uitgerold. Hier lagen de VOC-schepen van weleer. Als je naar de gevelindeling kijkt dan zie je er de vorm van een mast in, inclusief zeil." Later werd Oostenburgereiland een echt industrieel gebied, waar de schrille fluittoon van de nieuw geproduceerde locomotieven tot ver over het water te horen was: "De industriële geschiedenis is in het ontwerp terug te vinden. Voor het zadeldak en de rode steen hebben we ons laten inspireren door de verderop gelegen iconische Van Gendthallen, een markant, industrieel ontwerp. Deze hallen hebben een roodbruine gevelsteen én zadeldaken. Het robuuste metselwerk van Red Ruby is hierop te herleiden," aldus Aw.

Ontwerp

Red Ruby is ontworpen in opdracht van Stadgenoot Ontwikkeling. Het zes verdiepingen tellende gebouw bestaat uit 21 appartementen in de middenhuursector. Het complex is volledig in dezelfde rode kleur opgebouwd. De gevel kenmerkt zich door ruime openingen, waardoor de

bewoners optimaal kunnen profiteren van binnenstromend daglicht. De vier bovenste appartementen hebben dankzij het zadeldak extra ruimte. De achterkant van Red Ruby grenst aan een soort hof tuin, waar ook de andere gebouwen aan grenzen, waaronder het enige kantoorgebouw binnen het plan. Dit kantoor, dat volledig uit één type op maat ontworpen prefab elementen is opgebouwd, is ook een ontwerp van Bureau Fraai. Ook dit gebouw past naadloos in het beeldkwaliteitsplan, waarin als voornaam uitgangspunt werd geformuleerd dat het gebied uit contrasterend, autonome gebouwen moest bestaan met een duidelijke eigen identiteit.

Materialisatie

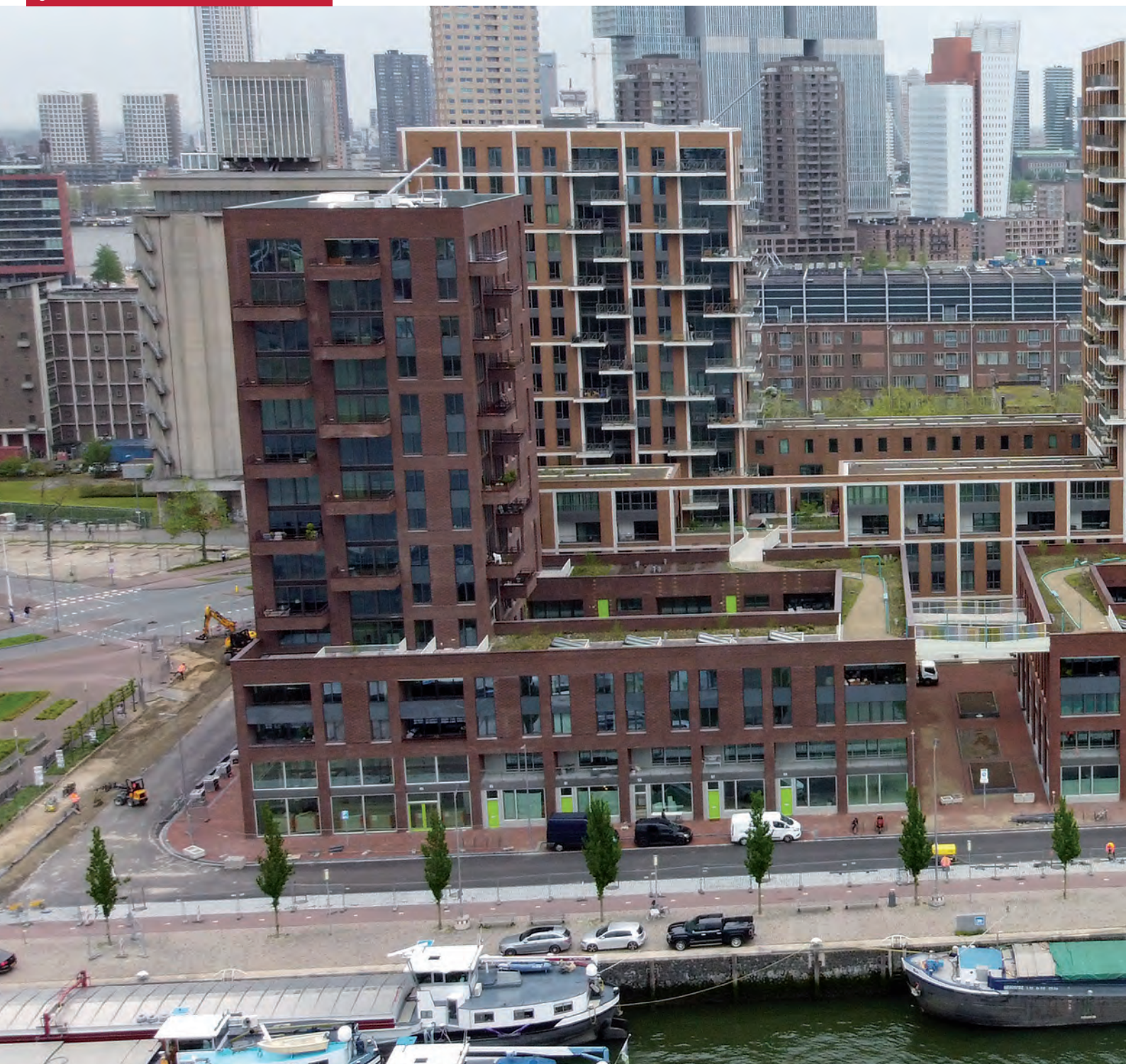
Terug naar Red Ruby. Een dame hoor je niet te laten wachten. Voor de materialisatie heeft de architect gekozen voor een combinatie van baksteen, hout en aluminium. Duurzaamheid als afweging speelt hierbij zeker een rol. Daniel Aw: "Goed metselwerk, zoals bij de Van Gendthallen, gaat oneindig lang mee. Dat willen we natuurlijk ook met Red Ruby. Dat geldt ook voor aluminium detaillering. Aluminium heeft een lange levensduur en vergt nauwelijks onderhoud. Dat is uiteraard voor de opdrachtgever ook van belang."

Aluminium detaillering

Wat die aluminium detaillering betreft, is er heel wat te vinden in het warm rode woongebouw. Zo zijn de balkons

aan de onderzijde voorzien van geperforeerde aluminium beplating ten behoeve van de akoestiek. Daniel Aw hierover: "Aluminium is een goede aanvulling. Je creëert er een soort slankheid mee. Als tegenhanger ook van de robuustere materialen, zoals de gevelsteen. Op die manier versterken de materialen elkaar, waardoor er een soort natuurlijke balans ontstaat."

Ook de entree is voorzien van aluminium beplating. Hierin zijn de postkasten verwerkt. Uiteraard in dezelfde rode uniekleur. De mooiste en meest functionele detaillering is wellicht de wijze waarop de hemelwaterafvoer aan het zicht is onttrokken. "Dat was nog een heel gevecht om dat voor elkaar te krijgen", licht Aw toe. "Je wilt enerzijds een esthetische oplossing en anderzijds tegemoetkomen aan de wens van de opdrachtgever dat de hemelwaterafvoer voor onderhoud bereikbaar moet zijn. Wat dat laatste betreft, ligt een regenpijp in het zicht voor de hand. Toch zijn we erin geslaagd om tegemoet te komen aan beide doelstellingen door de hemelwaterafvoer verzonken in de gevel tussen de raampartijen weg te werken en deze af te dekken met een aluminiumplaat. Deze plaat is eenvoudig demontabel en vormt dus geen obstakel bij eventueel onderhoud. Bovendien past deze oplossing in onze ambitie om binnen de financiële kaders de uiterste grens op te zoeken voor kwalitatief hoogwaardige oplossingen."

DE GROENE KAAP, KATENDRECHT, ROTTERDAM

ALUMINIUM IS ZODRA HET WORDT TOEGEPAST ZEER DUURZAAM

KOOS KOK

BUREAU MASSA, ROTTERDAM

“Het is een jongensdroom die uitkomt. Als architect maak je het niet vaak mee dat je vanaf het begin bij een dergelijk grootschalig project betrokken bent.” Architect Koos Kok van Bureau Massa in Rotterdam doelt hiermee op het ontwerp van het appartementencomplex De Groene Kaap in de voormalige volkswijk Katendrecht (ook wel de Kaap genoemd) in de havenstad. Tot stand gekomen in opdracht van Stebru Bouw BV. De Groene Kaap bestaat uit 450 woningen, commerciële ruimtes, een parkeergarage en hoftuinen. De talloze gezinswoningen verdienen extra aandacht, zoals de vierlaagse kadewoningen, die een eigen kelder hebben en de drielaagse hofwoningen die zich op tien meter boven maaiveldniveau bevinden. Met de grondgebonden woningen krijgen de gebouwen een stevige basis als ‘voeten’ in de stad.

Vervolg op pagina 9 >

“DE MENSELIJKE MAAT IS BELANGRIJK. DAAR HOUD JE REKENING MEE. HET GAAT OM DE BEZIELING VAN ZO’N PROJECT.”

Stapelning van kwaliteiten

De Groene Kaap is veel meer dan een optelsom van woningen, winkels en parkeervoorziening. Het is ook de positieve uitkomst van ingewikkeld gepingel in een overvol strafschoopgebied. Ondanks de enorme dichtheid van zo’n 200 woningen per hectare en de robuuste uitstraling is de Groene Kaap in al zijn omvang én hoogte beslist niet benauwend. Integendeel, het contact met het water en zeker ook de verbindende hofuinen zorgen juist voor licht, lucht en leven. Kok: “De Groene Kaap kenmerkt zich door een grote complexiteit. Dat zit ‘m met name in de stapeling van kwaliteiten van parkeren, wonen, groenvoorziening, maar ook in de uitnodiging in het ontwerp om elkaar te ontmoeten.”

Verbinding

En daar is Koos Kok met vlag en wimpel in geslaagd. Het enorme volume kenmerkt zich door afwisseling, transparantie. Het is een organisch binnenstedelijk ontwerp, waarvan van afstand al te zien is dat er dynamiek, leven in zit. Dat is niet in de laatste plaats te danken aan de fraaie hofuinen die, mede dankzij bewust gecreëerde wandelroutes, de diverse blokken verbinden. Ontmoeten vindt namelijk doorgaans op horizontaal niveau plaats. Zo ook bij De Groene Kaap. “Verbinding is natuurlijk uitermate belangrijk voor de bewoners. De hofuinen dragen ertoe bij dat de individuele volumes als een gezamenlijke buurt herkenbaar zijn. Dit bevordert de onderlinge cohesie. Ontmoeten wordt uitnodigend. Dit geldt ook voor de stadkant. Vanaf het Astanaplein wandel je zó het groene daklandschap binnen”, legt Koos Kok uit.

Balans

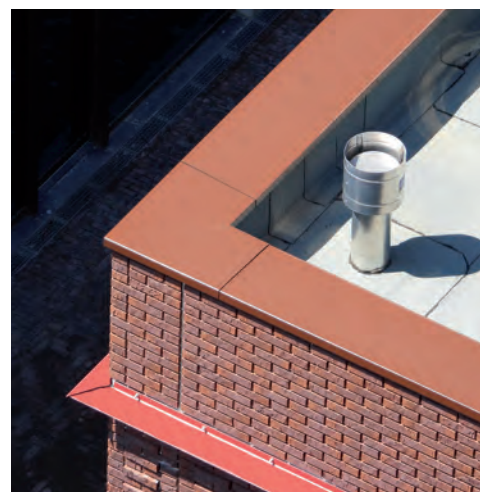
De woontorens zijn hoger aan de noordzijde en zodanig gepositioneerd dat bewoners optimaal uitzicht hebben en de balans tussen licht en

schaduw in het voordeel van het eerste uitpakt. Bijzonder is de functie van de parkeergarage of beter: de dubbele functie. Koos Kok: “In eerste instantie waren de hoven aan de Hilledijk-zijde eigenlijk opgesloten, ze waren te diepliggend. Het dreigde te benauwen. Dit is opgelost door de parkeergarage voor een deel er onder te plaatsen. Hierdoor werden de binnenhoven een aantal lagen opgetild.”

Wat betreft materialisatie en detaillering heeft de architect gebruikgemaakt van metselwerk in warme aardetinten. Het aanzicht van de Groene Kaap wordt bepaald door industriële rasters met behoud van de menselijke schaal. Koos Kok hierover: “De gebouwen variëren in rastertype, buitenruimte en raamcompositie. De buitenruimten liggen zowel binnen als buiten de woningen. Het gevaar van eentonigheid is afwezig. De menselijke maat is belangrijk. Daar houd je rekening mee. Het gaat om de bezieling van zo’n project.”

Aluminium detaillering

Tegenover het warme metselwerk staat een strakke aluminium detaillering, die de industriële uitstraling benadrukt. Er is een enorme hoeveelheid aluminium muurafdekkappen toegepast, al dan niet voorzien van aluminium balustersystemen. Daarnaast zijn ook de waterslagen in aluminium uitgevoerd net zoals diverse hekwerken. Voor dit project is voor het balustersysteem een speciale handrail ontworpen. “Prijstechnisch is de keuze niet op stalen detaillering maar op aluminium detaillering gevallen. Bovendien is aluminium, zodra het wordt toegepast zeer duurzaam”, licht Kok toe. “In aluminium detaillering zit sowieso meer potentie dan nu zichtbaar is overigens. En specifiek voor dit project was het aangenaam dat de producent goed meedacht.”

PIET GROULS

VAN MOURIK, DEN HAAG

DUURZAAMHEID IS DE MEETLAT VOOR MATERIAALKEUZE

“Een trend is de pest voor architectuur.” Hiermee maakt architect Piet Grouls een statement. Grouls, partner bij architectenbureau Van Mourik uit Den Haag, ontwierp Care Centre Westhovenplein in Moerwijk, een typische Dudok-wijk in de residentiestad. En het moet gezegd: een trend heeft hij niet gevolgd, wel is hij op zoek gegaan naar antwoord op de vragen ‘Waarom?’ en ‘Wat?’. Vragen die per definitie niet trendgevoelig zijn.

CARE CENTRE WESTHOVENPLEIN, MOERWIJK, DEN HAAG

Tuin

Care Centre Westhovenplein bestaat uit vijf woonblokken. Twee zijn gericht op sociale huisvesting en drie blokken op psychogeriatrische zorg. De vijf woonblokken liggen in een tuin, die in de filosofie van de architect een dominante plaats inneemt. Althans binnen het ontwerp. Piet Grouls: "De woningen hoeven niet op te vallen. Woningen zijn immers de coulissen van de stad. Bovendien is architectuur te traag voor grappen. Op korte termijn leuk, op lange termijn ergerlijk."

De tuin is dus geen bijzaak, maar een wezenlijk, zo niet prominent onderdeel van de woonbeleving. De architectuur is daaraan ondergeschikt gemaakt, maar uitermate functioneel in relatie tot de omgeving.

De architect heeft bijvoorbeeld gekozen om de gebouwen afgeronde hoeken te geven. In het samenspel met de gedraaide positie van de woonblokken ontstaat er niet alleen een dynamisch lijnenspel, maar bewoners hebben ook ruimere doorzichten. De ruimtelijkheid wordt ook nog eens benadrukt doordat de tuin tussen en rondom de gebouwen open is, toegankelijk. In plaats van hoge hekken rondom, vormen zestig centimeter hoge, maar lange muren een veel natuurlijker scheiding tussen openbare ruimte en privé. Bovendien zijn deze muurtjes een prima zitplek.

Menselijke maat

Hoewel de woningen in de opvatting van de architect minder hoeven op te vallen, kun je er ook weer niet om het – wellicht bescheiden – maar intelligente ontwerp heen. Het is een logisch uitvloeisel van de ‘waarom-’ en ‘wat-vraag’. De ramen bijvoorbeeld zijn op een virtueel raster geplaatst, waardoor de ogenschijnlijke willekeurige variatie in breedte beslist niet storend is, integendeel. Die ramen zijn overigens laag geplaatst, zodat iedere bewoner, ook vanuit bed altijd zicht houdt op de tuin. De menselijke maat is altijd aanwezig. Dat is ook de reden waarom de verdiepingen gelaagd zijn door een zichtbare scheidingsrand die door schaduwwerking extra opvalt. Alle gebouwen hebben een gemeenschappelijke ruimte die uitkomt op de tuin. Grouls: “Wij mensen zijn sociale wezens. Het ontmoeten, maar ook het ont-moeten lopen als een rode draad door het ontwerp. Je ziet nu al dat er interacties met organisaties uit de omgeving plaatsvinden.” Dat is volgens Grouls het gevolg van het concept: Individualisering, de vergrijzing, de toename van eenpersoonshuishoudens werken anonimiteit in de hand. Hiermee moeten we serieus rekening houden. De stad moet ruimte bieden voor het vormen van gemeenschappen. Samen wonen, samen zorgen, zoals het geval is in dit project.”

Duurzame detaillering

Er is zorg besteed aan materialisatie, kleur en detaillering van Care Centre Westhovenplein. Duurzaamheid is voor Grouls een belangrijke overweging geweest om te kiezen voor aluminium voor de detaillering met muurafdekkingen en waterslagen. Bij de ronde balkons zijn gesegmenteerde muurafdekkingen op hout gemonteerd. Ook is gekozen voor gesegmenteerde waterslagen onder de ramen van deze balkons. “Duurzaamheid is een meetlat voor materiaalkeuze”, zegt Piet Grouls. “Je moet goed nadenken wat je doet met materiaal. We hebben een nadrukkelijke voorkeur voor materialen die niet alleen jarenlang meegaan, maar ook nog eens demontabel en herbruikbaar zijn. De aluminium muurafdekkingen en aluminium waterslagen, die ook nog eens waterdicht zijn, voldoen aan die voorwaarden. Bovendien vergt aluminium nauwelijks onderhoud. Het past wat dat betreft in Levensduurzaamheid, een methodiek die we hebben ontwikkeld en waarmee de materiaalkeuze in een ontwerp afgestemd wordt op de verwachte levensduur en gewenste mate van flexibiliteit van een gebouw. Wat alleszins voor de aluminium detailleringen geldt.”

**“SAMEN WONEN,
SAMEN ZORGEN,
ZOALS HET GEVAL
IS IN DIT PROJECT.”**

JE KUNT ALUMINIUM ALLE KLEUREN MEEGEVEN DIE JE MAAR WILT

HET GEMAALHUIS, HOOFDDORP, HAARLEMMERMEER

RONALD KNAPPERS

STUDIO VVKH, LEIDEN

Eigenlijk kun je het geen dorp meer noemen, maar met 73.500 inwoners is Hoofddorp het grootste dorp in de Haarlemmermeer. Het heeft de allure van een middelgrote stad, wat omvang betreft te vergelijken met bijvoorbeeld Alphen aan den Rijn of Lelystad. Bij een gemeente van een beetje omvang hoort natuurlijk een herkenbare entree. Dat is Het Gemaalhuis dan ook geworden. Het ontwerp van Ronald Knappers en Thomas Gillet van Studio VVKH uit Leiden, in samenwerking met woning(concept)ontwikkelaar Timpaan tot stand gekomen, is een baken in het landschap. Het ontwerp refereert aan het bekende voormalige Cruquius gemaal in Hoofddorp. Dit gemaal staat nu te boek als Haarlemmermeermuseum.

Eenvoudige hoofdvormen

Knappers: "Het Cruquius gemaal is een prachtig historisch gebouw met eenvoudige hoofdvormen, maar ook met kenmerkende details, zoals kantelen en gevelornamenten. Die lijn heb ik doorgetrokken in het Gemaalhuis, dat ook bestaat uit eenvoudige hoofdvormen en vergelijkbare details."

Dat 'eenvoudige' is niet te verwarren met simpel, ondergeschikt of voorspelbaar, integendeel. Het Gemaalhuis is een duidelijk statement in de omgeving, alsof het wil zeggen: 'Hier begint Hoofddorp'. De symbolische toegangspoort tot de gemeente bruist van dynamiek. En verrast. Het wooncomplex heeft iets onvoorspelbaar en tegelijkertijd iets vertrouwds. Dat laatste komt wellicht doordat het ondanks zijn statuur op een natuurlijke manier in de omgeving past en er altijd al lijkt te zijn geweest. Misschien komt het ook doordat het een – herkenbare – verbinding oproept met het verleden: de uit robuuste bakstenen opgetrokken stoomgemalen die het gebied ooit drooglegden. "Ook voor het Gemaalhuis is robuust metselwerk toegepast en zijn kantelen her en der op de dakrand geïntegreerd. Het is een knipoog naar het verleden, maar zonder de neiging te hebben om in een nabije toekomst gedateerd te zijn. Als je het over pakweg dertig jaar voor het eerst ziet, zou je je kunnen

afvragen of het Gemaalhuis een ouder getransformeerd project is geweest of dat het karakteristieke nieuwbouw van dertig jaar terug is geweest," aldus Ronald Knappers.

Aluminium beplating

Het Gemaalhuis bestaat uit 83 woningen van verschillende typen. Achter het alzijdige gebouw bevindt zich een rustig woonhof, dat onder meer te bereiken is via een doorgang in het bouwblok. Het vormt op die manier een overgang van de kantooromgeving naar de woonomgeving. Kenmerkend zijn ook de forse raampartijen. Knappers: "De grootsheid van de vensters van het rechter bouwblok wordt benadrukt door de toepassing van geanodiseerde aluminium beplating onder de ramen."

Aan de achterzijde van het wooncomplex is een parkeerdek gekomen. Het dak van het parkeerdek is onder meer gebruikt om voor een aantal woningen een dakterras te creëren. De borstwering is voorzien van aluminium muurafdekkingen. Ook voor de dakrandafwerking zijn aluminium muurafdekkingen toegepast. De architect: "Je kunt voor de randafwerking ook andere oplossingen bedenken. Beton bijvoorbeeld, maar dat heeft toch wel als nadeel dat het op den duur wat grijs wordt. Bij aluminium gebeurt dat niet en dat kun je bovendien alle kleuren meegeven die je maar wilt."

Afvoer van water

Ook zijn in het complex aluminium waterslagen toegepast. Steeds vaker zie je dat de hemelwaterafvoer wordt geïntegreerd in de gevel en afgedekt met een aluminium beplating. Deze esthetische oplossing is ook op verschillende plaatsen in het Gemaalhuis te vinden.

Het Gemaalhuis is niet alleen voor zijn bewoners een prachtplek. Ook architectuurliefhebbers kunnen er hun hart ophalen, want het imposante volume leeft: is het modern of juist niet? Is het een retroperspectief ontwerp? Wie zal het zeggen. Het heeft in elk geval veel kijkplezier te bieden. Opvallend is de associatie die de architect er zelf bij heeft: "Het doet me denken aan de architectuur die je terugziet in de Netflix-serie *Peaky Blinders*."

ALUMINIUM IN PRAKTIJK IS EEN MERK VAN ROVAL ALUMINIUM

WWW.ALUMINIUMINPRAKTIJK.NL